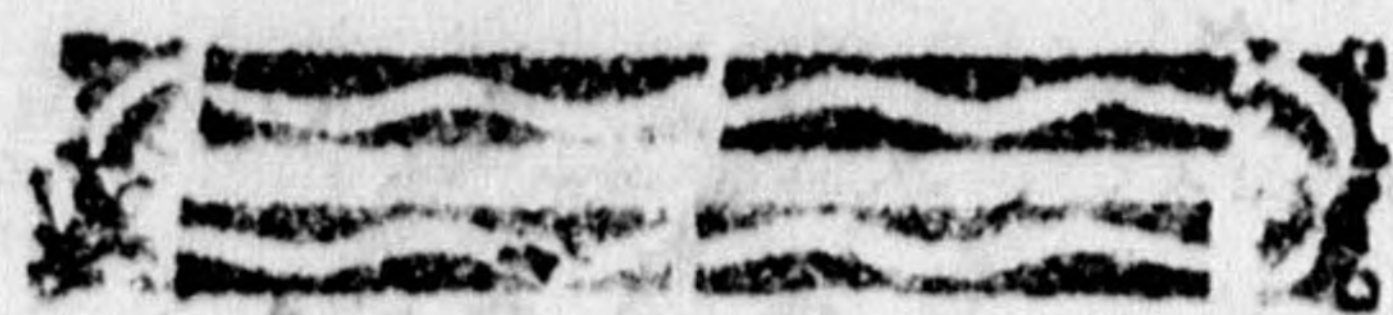

A' ROMAI TSASZARI ES AP. KIRALYI FELSEG
NEK KEGYELMES ENGEDELMÉVEL.

Indült BÉTSBŐL Szeredán 18. Novemberben 1789.

Külső-országi Tudósítások.

Austr. Belgium. Majd minden külső és belső Ujság Levelekben ezen Tudósítást olvashatjuk szóról szóra: „A' zenebonának azon veszedelmes szikrája, melly már régtől fogva a' hammú alatt fűsteleg, valóságos lánggra gyúladott, és midőn az Ausriai ház, ezen 1789-dik esztendőben a' maga külső el-lenségein tsak nem az irigységig győzedelmeskedett volna, ezen veszedelmes belső tűz egész *Kat. Bel-giumat* el-borította. El-borított ezen a' részben sok nemzeteket és Birodalombélieket, ugy, hogy az az

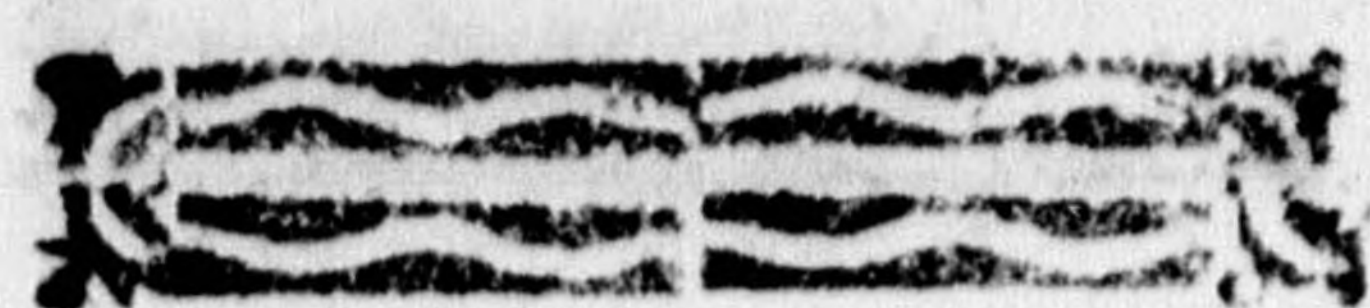
előre látott *Europai* tűz , mellyet már ezelőtt egy néhány esztendővel képzelnek vala némely előre látó Politikusok , tsak nem egész erejében kezdett sok helyeken veszedelemmel fenyegetve füstölögni. Mi lehet egy nagyobb ostroma az Istennek , mint a' Hazafiak között való belső háború , hól az ugyan azon egy testet formált tagok hartzolnak egy más ellen ! mi lehet veszedelmesebb ? mint az , a' midőn a' Hazafi Hazafinak vériben keveri fegyverét ! Bóldog Isten ! Brabántziában éget már ezen tűz. — Brédából Okt. 21-dikén az iratik : „ Az itt közel *Tzundertben* lévő Belgiumi fegyveres Hazafiak 23-dikban egy Kurirt vévén , dél-után meg mást ; északának idején meg indulának , és más nap a' *Tilborg, Osterhout, Hilvatenbeck, Gimekenben* és más körül belől fekvőkkel edgyesítvén magokat , fegyveres Sergekre oszlának , meg indulának az Aust. Brabántziának szélei-felé , és innen egy fertály órányira meg-állának , a' magok pártütő zászlóikat , mely igen gazdag , és edgyik-felől Orozslányt arannyal ki-varva , más felől az *Antverpiai* tzimert ezüsttel varva hordozza magán , szélnek botsátották , *Hoogstráten*-felé indulának , hól még 600 izálláson lévő pártütő fegyveres Hazafikat magokhoz vévén , midőn itt az egész Sereg 3300 gyült vólna , dél-után *Turnhoutba* menének és 10 hadi-foglyokat visznek vala magokkal. Már délutánni 10 órakor

Lier

(*) *Cuncta priustentanda , sed immedicabile vulnus Ense recindendum est , ne pars sincera trahatur.*
Ovidius.

Lier várofsát meg-vevék és meg-szállák, Még ed-
dig ezen sereg semmi. Tsászári seregre nem aka-
dott vala. A' Lakások nem hogy ellent állottanak
vólna, hanem titkos örömet láttatnak vala mutat-
ni. — 26-dikban meg-halja a' birt azon pártot ü-
tött Sereg, mely *Hoog-Castelben* vala, hogy a' Tsá-
szári seregek közellittenek Gen. *Sröder* alatt, melyre
Turnhoutba húzá magát, hól más napra tsatára ke-
rüle a' dolog. Azok a' Tudósítások, mellyeket mi
vettünk azt írják, hogy a' tsata nem tsak az,
hogy 4 egész órákig tartá, hanem a' zenebonás
Pártütőknek tökéletes győzedelmet-is irnak s. t.
Azokban a' Hellyekben, hól a' Pártütők bé-szál-
lottanak, minden Ts. K. zászlókat, fegyvereket, tzi-
mereket el-szedtenek, és ezek helyébe a' Brabán-
tziai tzimert tették; parantsolatot függesztettene-
ki, hogy a' Tsászári rendeléseknek engedelmesked-
ni senki meg-ne próbálja: szörnyőség ez!!! a' *Com-
mertziumat* fel-szabodították. s. t. — *Hága* 2. Nov.
„ A' Brabántziai Pártot-ütöttek a' Brabántziai Kan-
tzelláriust *Crumpipen* Urat a' maga Várából *Lillóból*
el-fogták, és fogva vitték a' Hollándiai *Flándriá-
nak Húlst* nevü várofsába, hól fogva tartatik. — —
Brüszszel 31. Okt. „ Tegnap minden Pártütők ellen
ki-rendeltetett Ts. K. Seregek meg-mozdulának, a'
múlt étzaka 18 foglyok hozatának ide; *de Urfel*
Hertzezné hadi őrizet alatt vagyon. 27-dikben, éppen
midön a' Rébellisek ellen mozduló sereget kezéhez
akarná venni Gen. *Dalton*, azt a' Stafétát veszi,
hogy *Lilló* várát megint vízfza-foglalták, 28 Párt-
ütöket abban a' szempillantásban fel-aggattanak,
800-an pedig a' tsata-piattzán maradtanak. Gen.

Sröder 3000 katonákkal egyenesen *Turnhoutba* bement, minekelötte ki-nyomozta volna, hogy van ott a' dolog, és midön itt a' *Piatzon* *Sergét* rendbe szedné, az el bujt fegyveres *Pártütők* mindenfelől tüzelni kezdvén népére, 4 *Tiszteket*, és mint egy 90 katonáit el lövék, és a' *Generálnak* magának-is lovát el-ejték. Midön a' katonák ezen véletlen történeten meg-keferedtek volna, egy vér-feredő támoda itten; a' 2 részről több mint 1000 embernek omlék-ki vére, és az egész város a' katonának prédául adaték-által; másnap pedig a' város hammuvá téteték; nem külömben *Vestmünster*, *Minderkout* és *Maylen* nevű faluk hammuvá égettetének. — *Mastrikt.* 3. *Nov.* Az innen jött *Tudósítók* azt mondják, hogy *Okt* 27-dikén 4000 *Ts. K.* katonák, a' *Bender*, *Klerfé* és *Ligné* *Sergéből*, és 200 *Draganyosok* *Sröder* alatt 6 ágyukkal, a' *Turnhoutban* lévő 3200 rébellisek ellen menvén, a' *Pártütők* *Generál* - *Lájdinántja* *Mesch* ugy el-sántzolta vala már előre a' maga népét, hogy *Srödernek* nagy kárával kellett volna innen visszazárni. Itt a' tsata reggeli 7 órától fogva délutánni 1 óráig tartott. *Sröder* el-vezttét *Sergéből* 97 embert, 5 *Tiszteket*, 4 ágyut, 4 lovat, 1 *Gránátéros Kapitányt* *Klerfétől*, 1 *Adjutántot* és 74 köz-emberek fogságba estenek. A' Rébellisek közzül el esett 9; de a' *Turnhoutbéli* Lakók e' mellett sok kárt vallottanak; mert a' házokban 23 lakost kaptanak halva, és az uttán 10-et, mely uttza 122 halottakkal vala béteritve. A' *Sröder* *Sergével* 1 szekér kötél, 5 *Hóhérokot* mondanak hogy vólt, de ezen szomorú tör-

történet tsak 3 rébelliseknek lehetet szolgálatjokra, kiket fel-akasztának. Az *Antverpiai* és *Menkheli* Püspökök-is itt vagynak. — *Menkhel* 4-dik Nov. „*Gentben* 16-ezerre gyült a' fegyveres Pártütőknek számok. Az itt lévő katonák a' Kaszármákba zárták magokat, mellyek a' Rébellisektől körül-vétettek és ostromaltatnak. A' Brüsszeli Kapuk bé-zá-rattattaknak iratnak. Gróf *Duzás*, *G. Lannoy*, és *G. Espänger* fogva vagynak. Itt azt beszélik, hogy különbb különbb Ts. Sergek hagynák-el a' magok zászlójokat, és a' Pártütökhöz állanak. — *Ling-nét* és az ő Titoknakja, mint Státus' fogjai az *Antverpiai* várba vitettettek; a' mondatik, hogy ő a' Belgiumi és Lüttikhi Hertzegségbeni zenebonát özve-akarta tsirizelni. Annyit már igaznak mondanak, hogy a' Hollándiai Hertzegnek ezen öszve-tsirizelni akart Tartományok' Kormánnya, a' Rébellisektől, által akart adatni. Többet hallunk rövid időn; addig hidjük-is, ne-is a' hireket!!!

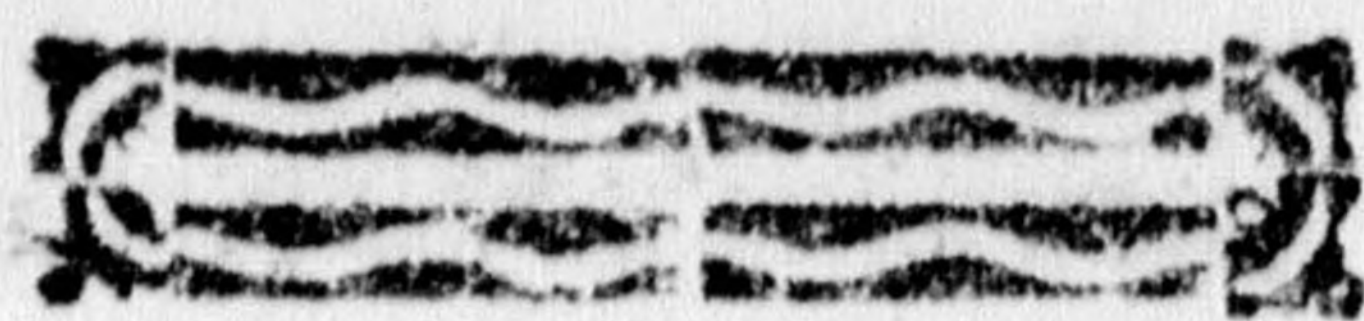
Hazánkbeli Hadi - Történetek.

Orsovának meg-vételéről még semmi bizonyost nem tudunk; de azt tudjuk, hogy ezen hónapnak 3-dikán hozzá kezdettének a' tüzes ostromhoz; tehát eddig bizonyoson *Laudoné Orsova*. Az *Allion* hegyéről jött Tudósítások azt jelentik, hogy *Ferentz* fő Hertzeg *Feldm. B. Laudon* és *Kollorédó* az *Allion* hegyén Sátorban vagynak.

Erdélyből, a' Szebeni Ujságból ezt a' Tudósítást vettük: „Az Oláh-orzágból vett tsalhatatlan Tudósítások-szerint *H. Kóburg* a' maga egész hadi-
testével

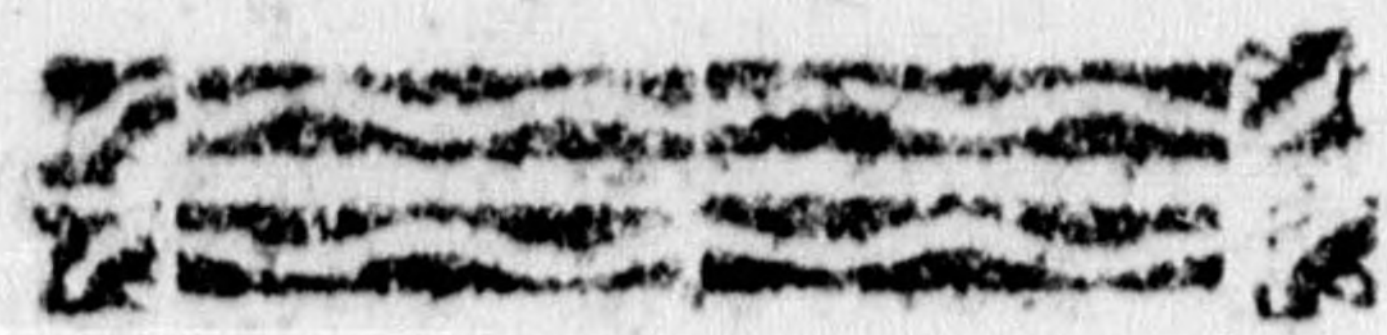
testével meg-mozdult; és a' *Bukoresti* útban vagyon, és talám eddig oda meg-is érkezet. Ezen Hertzeg már a' *Román*-felé való útban vala, hogy téli szállásba szálljon, midön ötet egy véletlen érkezett *Kurir* vissza-téritté. Az iratik, hogy midön *Mauroyeni* a' miéinknek érkezésekről hirt vett vólna, elhagyá *Bukorestet* és egy ide 5 mért-földnyire, a' Duna-mellett lévő váratskába voná magát, olly meg-határozással, hogy mihelyt a' miéink *Bukorestet* meg-szállják, a' Dunán által-mennyen és menedék-hellyet keressen magának. Az iratik, hogy a' mi népünk olly fok eleségbéli dolgokat talált Oláhországban, hogy ezek az egész Télen bőven bé-érik vele. — H. *Kóburgnak* segittségére az Erdélyben *Brassó* körül fekvő katonaság-is mozdúl-bé Oláhországba, és meg-szállják a' határ-szélekhez közelebb lévő falukat. — „Éppen abban az időben, midön H. *Kóburg* Oláh-orzágnak nagyobb részét, az az Foksántól fogva egészszen az *Ólt* vizéig elfoglalná, az Erdélyi fő Vezér H. *Hohenlohé* is a' *Krájovai* kerületet meg-szállotta; azt a' részét t. i. Oláh-orzágnak, mely Erdélyhez tartozik, és a' *Veres-toronyi* és *Vulkáni* Palsufokon lévő Sergekkal bé-mazdult. Az első Oláh Seregnek Obestere *Krai* Ur, Ki a' *Vulkáni* Palsusnál az elől-menő Serget vezérlette, ezen elől-menő-sereggel már *Krájovában* vagyon, mely ezen Kerületnek fő Várofsa. Holnap mozdúlnak azok a' Sergek, mellyek eddig a' *Veres-toronyndól* valának, *Kinéni*-felé, hogy *Rimniket*, *Oknát* és a' körül-lévő helyeket meg-szállják. Holnapután követi ezeket maga-is H. *Hohenlohé*, és

Nov. 6-dikáig minden bé-rendelt Sergeinknek Oláhországban kelletik lenni. Ezen *Szebeni* Tudósításokból a' tettzik-ki, hogy H. *Kóburg* és H. *Hohenlohé* a' Télen Oláhországban telelnek sergeikkel, Táva-szig pedig csak alig ha a' Békeességhez nem nyúlnak; mivel a' tovább lévő környülállások mindenfelől azt jövösölik. — Nagy dolgokkal terhes az idő, és *Europa* Kiss-afszony!!

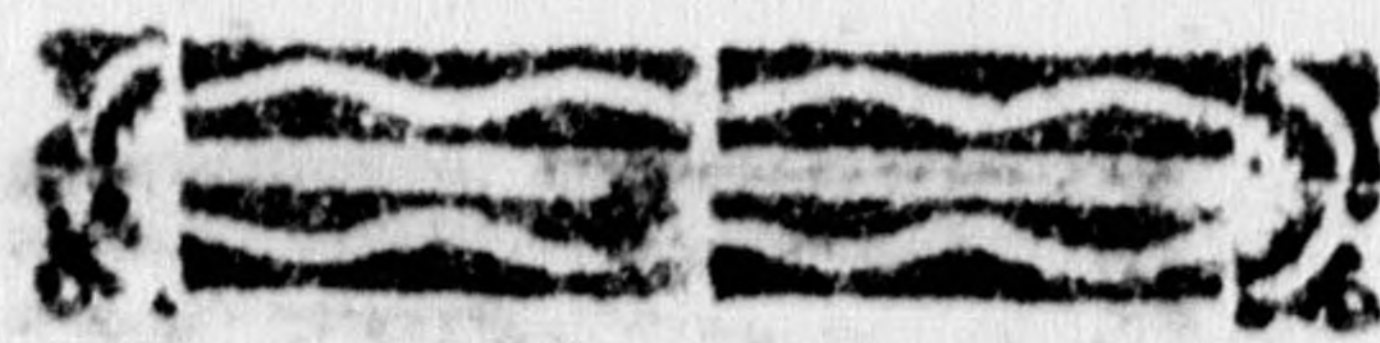
Páris. Okt. 31. „A' mi mostani környülállásaink is majd egy más útra fognak kerülni; mert némely Tartományok, u. m. *Dauphinia*, *Normándia* és *Provence* a' mostani környül-állások ellen békételenkednek. Ezek a' magok Deputátusait már Párisból vizsgálta-hívták; mivel *Páris* városa minden más Tartományokon uralkodni akar; mely végre bizonyosan egy Hazafiak között való háborura kerekedik. — A' *Sárdinini* Király fegyverre készül, és már 16-ezer népe készen áll, hogy a' *Dauphinébélieknek* segítségül légyen. — A' *Spanyol* Király 40-ezerből álló Serget von öfzve itt a' széleken.

Berlin 27. Okt. „A' mi Sasunk mindenfelől békeesség szerzőnek hivatik segítségül. A' Svédok szüntelen szorongatják a' mi Kabinétunkat; a' Lengyelek sohajtozva panaszkodnak, hogy a' Muizka a' maga Ország-foglalásaival el-szakasztja őket a' Portától. Az alsó Német-orzági Lárma a' mi segítségünkre várakozik — minden nap jönnek a' sok Kurirak a' mi fő Városunkba segítségért, és közben-járót keresni. Az Orosz Követ tegnap sokáig tanátskozott *Finkenstáin* Urral, minekutánna tegnap előtt egy Kurir érkezett volna *Pétersburgból*, ki nálunk

nálunk nagy érzékenységet láttatott okozni. Mi minden pertzentésre készen vagyunk ; de azonban reméljük, hogy ezen tél az egész háborút jó rendbe hozza. — A' *Lüthik*-felé indúlt 10-ezer Pruszszus katona az útban parantsolatot vett, hogy álljon-meg, 's meg-is állott; az okát ezután tudjuk-meg. — Némely Levelekben az iratik, hogy *Sröder* Vezér Belgiumban Hivatalából nyugodalomra tétetett volna, a' Komendérazó pedig sebet kapott volna.

Az Allion hegyéről : „ Minekutánna az *Orsova* ostromlására, F. M. L. G. *Vartenslében* alatt ki-rendelt hadi-test *Orsova* eleibe meg-érkezett volna Okt. 24-dikén, és az *Allion* hegyét el-foglalta volna, még azon napon 1 Oláh Seregbéli Kapitány és egy más Kapit. egy Dobossal és egy fejer zászlóval a' Várnak fel-kérésére küldetének. A' Törökök ezen Követekre 2 ágyu és mintegy 20 flinta lövéseket tettek; kik erre kéntelenítettének magokat valamennyire visszahúzni. De midön a' fejer zászlót ujjalag ki függesztették, és dobot ütének, végre el-jövének némely Törökök, közölebb szollitták őket, és a' partig vezették. Itt el-jöve egy *Aga* más tíf-téségesen öltözött Törökökkel, el-vevék töllek a' Levelet, hogy a' Vár Komendánsához vigyék, addig pedig a' *Deputátusokat* Kávával és pipával traktálák. A' Basának tsak ez vala felelete, hogy 24 óra alatt irással felel; addig pedig ki-kéri magának, hogy semmi ellenséges dolgot ne tselekedjenek. 25-dikben ez a' felelete érkezék a' Basának, hogy ő és az ő katonái az utolsó tsep végig fogják a' várat óltalmazni; azért 3-dik Nov. tüzelni kezdték *Orsovát*.

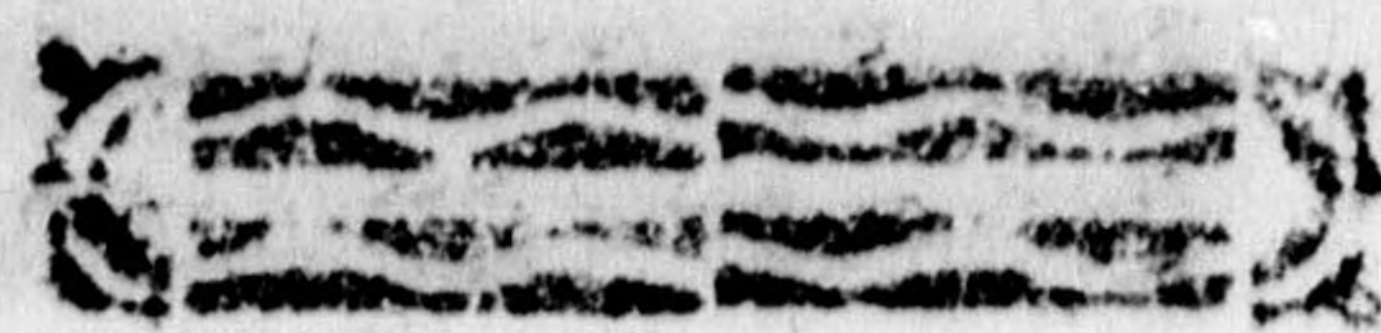

Mi azt tettük vala ide, mely már Németül és Magyarúl is ki-vagyon nyomtatva, hogy ki húzták nem tehetünk rólla.

Faint, illegible text, possibly bleed-through from the reverse side of the page.

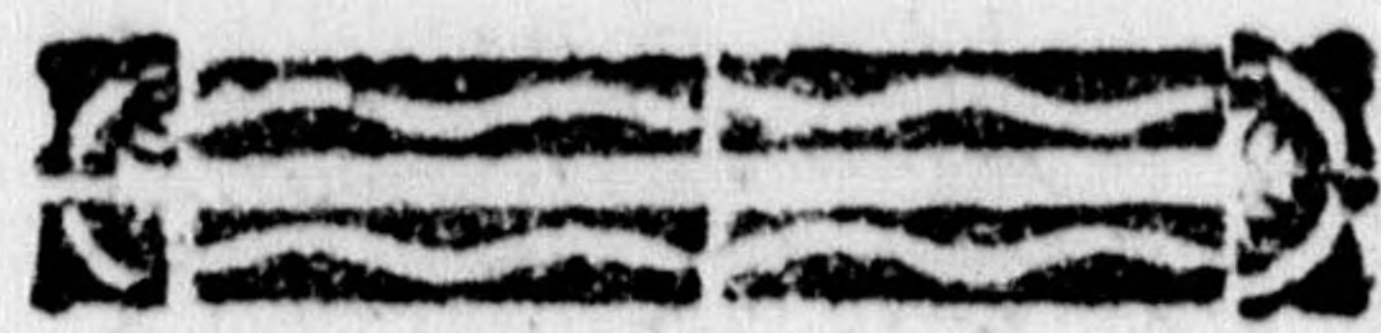

Köz mondás: Hány az ember annyi a' természet. Azért ritka madár a' nagy tárfaságokban az edgyet-értés. És még-is valaki meg-fordúl a' Pofonyi Pap-nevelő Házban, nem győzi eleget tsudálni és magasztalni azt a' szép edgyefséget és atyafiságos szeretetet, mely az ifjú Papok között uralkodik. Jele, hogy valamint a' tiszta vallásra; ugy a' jámbor erköltsre 's kellő társalkodásra-is az őrende szerint oktatattatnak. Méltán reménylheti tehát az édes Haza; hogy ott jó Keresztények, hív Pásztorok, és igaz Polgárok nevednek számára. Szembe-tűnő tanuságot adtak arról az idei 35 Nagyszombati *Presbyterium*béliek, kik fel-szenteltetvén a' Papi hivatalra, minekelötte el-özlottak volna az Ur' szöllője' mivelésére, egybe-gyültek, 's egymást hathatósan ösztönözték a' buzgó Isteni-szolgalatra, és Hazájokhoz tartozó hivségre. Mivel pedig több ízben láthatták, hogy sokan a' Lelki Pásztorok közül idővel vagy a' súlyos nyavalya, vagy más egyéb szerentsétlenség által olly inségre jutnak, hogy nem csak másokon nem segíthetnek, de magokkal-is tehetetlenek: ezen jeles 's szeretettel telyes kötést tettek magok között: hogy azon naptól fogva ki-ki közüllök tartozzék leg-alább két három forintot össze-adni; hogy így, ezen aprólék adományok időtötevel egy töke-pénzt adván, mind azok, kik talám közzülök szükséget látnak, mind ügyefogyottabb Híveik könnyebbülést érezenek. A' végre hármat

választottak magok között, kik a' pénzt folyvást bé-szedjék, ugy hogy ha valaki talám meg-felejtkezne-is fogadásáról, törvényesen is kényszerített-hessék; azért a' kötés alá mindedgyikének fel-kellettett nevét jegyezni, és tulajdon petsétjét reá nyomni. Bóldog Tanítók! kik ilyen tüzet gerjesztettek Tanítványitok' sziveikben. Bóldog Tanítványok! kik olly készen követtétek a' szent oktatásokat. Bóldog Hívek! kik ilyen kegyes Pásztorok alatt legeltek. —

Be jó volna e' szép példát minden Protestáns Superintendentziáknak 's Éspereftségeknak követni; — Igy az Özvegyek 's árvák nem jutnának bóldogtalan forsra. — Miért nem lehetne minden Esperestségnek egy ilyen Kásája, a' Papok özvegyeinek 's árváiknak táplálásokra, 's az öregeknek segéllésekre, tsak hogy fognok edgyütt szivesen a' dolgot? — — P. O. A' Debretzeni Esperestségben vagynak 80 Református Papok, ha ezek között mindenik 5 r. forintot tenne esztendőnként e' Kásába, az 10 esztendő alatt 4000 r. forintra menne, melynek Interefséből már 4 özvegyeknek tisztelséges élelmek lenne. Száz esztendő alatt pedig menne 40-ezerre. — Ennek bővebb ki-terjesztését bízom a' nemes szivü Hazafijakra. — — Arra, hogy a' Vallás betsületben légyen, szükség hogy a' Papoknak tisztelséges élelmek 's betsületek légyen; mert sok ember tsak a' külsőkre néz, 's abból itél a' Vallásra-is. — — Holláncdiában a' falusi Papnak fizetése 600 for., a' Városié 800, de ha két-tőnél több gyermeke van, mindenikre ad a' Köz-

Társaság 50 forintot húsz esztendőös korokig, és így ha egy falusi Papnak nyóltz gyermeke van, a hatra 300 forintja jár. — Ha meghal, ki-jár a' fele özvegyének hólta napjáig. —

VIVat DVX LaVDon! CVIVs VIRTvtIbVs ALba
græCa rVIt, trIstIs ConCessIt sVCCVbVItqVe.

Éljen a' Nagy Vezér *Laudon!* 's hirének,
Tsengjen e' Világon harangja nevének,
Belgrád vára kinek hodolt erejének,
Éljen kiáltsuk ezt *JOSEFünk* hivének!

Irta Ketskeméti Sigmund,
Polgárdi Prédikátor.

Pesth 9. Nov. — „Gyászos ujsággal kedveskedünk az Urnak ezen Pesti Nevenvék-Pap Házunkból. Tegnap ugy mint 8 dik Novemb. temettük el kedves társunkat *Hlaváts Agostont*, a' Kegyes Oskolák Szerzetéből lévőt, kinek-is utolsó tiszteletünket meg-tévén, a' Keresztjére ezen *Epitáphinmot* irattuk fölibe:

VnDIqVe CVM resonat trIpLeX VICtorIa; pVgnans
Augustine Hlaváts! tu quoque tripliciter
Victor obis: cedunt palmas caro, dæmon, et orbis,
Jam canere in coelis Jo Triumphe! potes.
Mors rapit ex Clero, mensa ex virtutibus annos,
Te Pietate gravem credidit esse senem.

Gyászos Lant.

Tehát mérges Halál! még-is agyarkodol?

Meg-töltvén Polonyi Kis-Papok Halmait

Immár ide veted Pestre nyilaidot,
'S ránk tzélatlan erezgeted ?

Hlavátsón akarád kezdeni mérgedet ?

Kérdezd bár a' Magyar ájtatos Oskolát,
Avagy tiszta szorú *Melpomenét*, ki vólt ?
Kit gyász-padra terített ?

Sok jó társaiból Köny-patakot fakaszt,
Zokognak *Szigethi*, 's *Károli* kisdedek
Kedves Mesterekért, most te kit hirtelen
Föld gyomrába rekesztetöl.

Vallyon, még sem elég áldozatunk ? midön
Tavval szád bé-falá Kapuja, 's le-szedé
Mi szép *Gregoritsunk* élete gyöngyeit
Három Rökkonyival edgyütt.

Még mellyünkre potyog most-is a' könyveink,
Földben tett idején drága girájiért:
Kinek életiben élni gyümöltsivel
Kérésinkre sem engedéd.

Hervasztanni fagad gyenge virágokat ?
Rothasztad ezután már tsak az Iffjakat ?
Meg-tartván egyedül redveses aggokat ?
Ki - vész emberi-nemzetünk,

Ennek ha keziben biztatik a' Világ,
Hadbán, itthon is ez Iffjakat ha le-vág,
Igy hát Hasztalanúl nyilik a' zöldes ág ?
Ha mindent arat, és kaszál !

El tserélted eszed, nem tsuda, 's részegen
Kupidónak hagyád *Posonyi* vár alatt,

Azért véneket is ejteget emez-is

Sebben; meg lövi; de nem öl:

Világnak te pedig rendre tsak öldözöd

Leg-gyengébb fiait kerülhetetlenül,

Más világra vonod Sirba kegyetlenül,

Igy bánsz Rettenetes Halál!

Hát tsak *Stiksz* patakán egyszer evedzenünk

Kell *Káron* ladikán? Nem könyörülhető

'S életből ki verő *Mercurius* kezét

Tsak meg kelletik érzenünk?

Hóltaknak seregét kell szaporittanunk

Utóbb, vagy hamarébb; nints ki fogás, avagy

Mentség; Betsületed', kintsedet, házadot,

Szóval mindened' itt hagyod.

Igy pengette Rósapataký G.

Tudófitás.

Imhól ama Hazánk nevezetes Vers-szerzőjének minden eddig irt Versei öszve-szedetvén, és az egész gyűjtemény ezen formában nyomtató Sajtó alá adatván, ma indul az első árkos a' *Kurirt* olvasó érdemes *Publikumnak* kezéhez, és ennekutánna minden héten leg-alább egy árkos fog a' *Kurir* mellé ragasztatni belőlle; míg az egész Munkának vége nem lesz.